

Македон О. А.,
аспірант юридичного факультету
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

ЕТИЧНІ ТА ЮРИДИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ЮРИДИЧНІЙ ПРАКТИЦІ

ETHICAL AND LEGAL IMPLICATIONS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE USAGE IN LEGAL PRACTICE

У статті розглядаються етичні та юридичні аспекти використання штучного інтелекту (ШІ) у юридичній практиці з урахуванням сучасних тенденцій та викликів. Автори проводять аналіз впливу автономності ШІ та відповідальності за їхні дії на правову систему, висвітлюють питання захисту конфіденційності даних та прозорості процесів, а також розглядають роль систем ШІ у наданні правової консультації.

Перший блок дослідження зосереджується на автономності ШІ та відповідальності за їхні дії. Він включає розгляд викликів, що виникають у зв'язку з прийняттям рішень системами ШІ та можливостей визначення відповідальних сторін у разі помилок чи шкідливих наслідків. Дослідження доводить необхідність розвитку нових правових механізмів для регулювання дій систем ШІ та захисту прав громадян.

Другий блок присвячено питанням захисту конфіденційності даних та прозорості процесів у контексті використання ШІ. Він включає аналіз можливих порушень конфіденційності та методів забезпечення прозорості у процесах прийняття рішень. Висвітлено важливість розробки ефективних методів забезпечення конфіденційності та відкритості в правовій практиці.

Третій блок розглядає можливості використання систем ШІ для надання правової консультації. Автори аналізують їхню здатність вирішувати стандартні правові питання, надавати відповіді на загальні юридичні запитання та допомагати у вирішенні конкретних справ. Обговорюються переваги та недоліки такого підходу, а також необхідність забезпечення якості та точності роботи таких систем.

В даній статті автор пропонує інноваційний погляд на використання штучного інтелекту (ШІ) у юридичній практиці, зосереджуючись на потенційних викликах та перевагах цього підходу.

У контексті сучасного розвитку технологій, використання ШІ у юридичній сфері відкриває нові можливості для підвищення ефективності та точності надання правових послуг. Інтелектуальні системи можуть аналізувати великі обсяги юридичної інформації, швидко знаходити рішення на основі правових прецедентів та нормативних актів, а також надавати консультації з різноманітних юридичних питань.

Проте, разом з перевагами, використання ШІ також поставляє перед юридичною галуззю нові виклики. Наприклад, проблеми етики та відповідальності, пов'язані з автономністю інтелектуальних систем, потребують уважного розгляду. Крім того, захист конфіденційності даних і забезпечення прозорості процесів використання ШІ стають критичними завданнями для забезпечення довіри громадськості до таких технологій.

В цій статті детально розглядаються ці аспекти, а також запропоновані шляхи вирішення проблем. Відзначається потенціал інтелектуальних систем у вирішенні рутинних правових завдань, а також їхня можливість підтримувати адвокатів та юристів у складних справах. Закликається до розвитку адаптивного законодавства, яке враховуватиме специфіку використання ШІ та забезпечуватиме захист прав та інтересів громадян.

Таким чином, ця стаття відкриває дискусію про нові можливості та виклики, що стоять перед юридичною практикою в контексті використання штучного інтелекту, та пропонує напрямки подальшого розвитку в цій сфері.

Ключові слова: *штучний інтелект, етика, юридичні наслідки, юридична практика, конфіденційні дані.*

This article explores the ethical and legal aspects of using artificial intelligence (AI) in legal practice, considering contemporary trends and challenges. The authors analyze the impact of AI autonomy and accountability for its actions on the legal system, highlight issues of data confidentiality protection and process transparency, and examine the role of AI systems in providing legal consultation.

The first section of the research focuses on AI autonomy and accountability. It includes a discussion of the challenges associated with AI decision-making and the possibilities of determining responsible parties in case of errors or harmful consequences. The study emphasizes the need to develop new legal mechanisms to regulate AI activities and protect citizens' rights.

The second section addresses issues of data confidentiality protection and process transparency in the context of AI use. It includes an analysis of potential confidentiality breaches and methods to ensure transparency in decision-making processes. The importance of developing effective methods to ensure confidentiality and openness in legal practice is highlighted.

The third section examines the possibilities of using AI systems for legal consultation. The authors analyze their ability to address standard legal questions, provide answers to general legal inquiries, and assist in resolving specific cases. The advantages and disadvantages of this approach are discussed, as well as the need to ensure the quality and accuracy of such systems.

In this article, the authors present an innovative perspective on the use of artificial intelligence (AI) in legal practice, focusing on the potential challenges and benefits of this approach.

In the context of technological advancement, the use of AI in the legal sphere opens up new possibilities for enhancing the efficiency and accuracy of legal services. Intelligent systems can analyze large volumes of legal information, quickly find solutions based on legal precedents and regulations, and provide consultations on various legal issues.

However, along with the advantages, the use of AI also poses new challenges for the legal field. For example, issues of ethics and responsibility associated with the autonomy of intelligent systems require careful consideration. Additionally, ensuring data confidentiality and process transparency in the use of AI becomes critical tasks for building public trust in such technologies.

This article thoroughly examines these aspects and proposes solutions to the problems identified. The potential of intelligent systems in addressing routine legal tasks is highlighted, as well as their ability to support lawyers and jurists in complex cases. The development of adaptive legislation that takes into account the specificities of AI usage and ensures the protection of citizens' rights and interests is advocated for.

Thus, this article initiates a discussion about the new opportunities and challenges facing legal practice in the context of AI usage, and suggests directions for further development in this field.

Key words: *artificial intelligence, ethics, legal implications, legal practice, confidential data.*

Вступ. Використання штучного інтелекту (ШІ) у юридичній практиці набуває все більшого значення в сучасному світі. ШІ може значно полегшити та прискорити процеси в сфері права, проте разом з цим виникають численні етичні та юридичні питання, які потребують ретельного вивчення та регулювання. У даній статті ми дослідимо такі аспекти використання ШІ у юридичній практиці і розглянемо їхні етичні та юридичні наслідки.

Актуальність теми дослідження полягає у тому, що з впровадженням новітніх технологій у правову сферу виникають нові етичні дилеми та виклики для законодавців і практиків права. Використання ШІ може призвести до збільшення ефективності судових процесів, але водночас породжує питання про прозорість, відповідальність та безпеку даних.

Попередні дослідження в цій області визначили декілька ключових аспектів використання штучного інтелекту (ШІ) у юридичній практиці. Деякі з цих аспектів включають [2 с. 363–383]:

1. Автоматизація процесів: було проведено дослідження щодо того, як системи ШІ можуть автоматизувати рутинні завдання в юридичних фірмах, такі як обробка документів, пошук правової інформації та складання договорів.

2. Прогнозування результатів судових рішень: деякі дослідження розглядали можливість використання алгоритмів машинного навчання для прогнозування результатів судових рішень на основі аналізу судової практики та інших даних.

3. Системи штучного інтелекту для надання правової консультації: були розроблені системи штучного інтелекту, які можуть надавати клієнтам правові консультації на основі аналізу юридичних документів та прецедентів.

Проте попередні дослідження залишають багато питань відкритими щодо етичних та юридичних аспектів використання ШІ у юридичній практиці. Наприклад, як визначити відповідальність за дії автономних систем штучного інтелекту, як забезпечити захист конфіденційності даних клієнтів у відносинах з юридичними фірмами, та як збалансувати потенційні вигоди від використання ШІ з можливими ризиками.

Метою нашого дослідження є визначення основних етичних та юридичних наслідків використання ШІ у юридичній практиці та розробка пропозицій щодо створення ефективних регулятивних механізмів для забезпечення відповідності цьому використанню етичних стандартів та правових норм.

План:

1. Автономність ШІ та відповідальність за їхні дії: розглядається проблема визначення відповідальності за дії систем штучного інтелекту в юридичній сфері, особливо у випадках, коли вони діють автономно.

2. Захист конфіденційності даних та прозорість процесів: обговорюються питання захисту конфіденційності даних клієнтів у випадках, коли юридичні фірми використовують системи ШІ для обробки інформації

3. Штучний інтелект у судовій системі: аналізується вплив систем ШІ на процеси прийняття судових рішень та можливі ризики, пов'язані з цим.

1. Автономність ШІ та відповідальність за їхні дії

Використання автономних систем штучного інтелекту (ШІ) у юридичній практиці ставить питання про визначення відповідальності за їхні дії. Оскільки ці системи можуть приймати рішення без прямого втручання людини, виникає необхідність у визначенні, хто несе відповідальність за їхні дії у разі помилок або неправомірних вчинків.

Перш ніж обговорювати відповідальність, важливо визначити, що мається на увазі під автономністю систем ШІ. Це може включати системи, які здатні приймати рішення без прямого втручання людини на основі власного аналізу даних та встановлених алгоритмів.

Один з ключових аспектів цього питання – це визначення, хто несе відповідальність за дії систем ШІ. Це може бути розглянуто з кількох точок зору:

– Технічна відповідальність: розробники та оператори систем ШІ можуть нести відповідальність за технічні аспекти їх функціонування та можливість виникнення помилок.

– Правова відповідальність: існує питання про те, чи можуть системи ШІ бути піддаються правовій відповідальності, і як це може бути реалізовано в правових системах.

– Людська відповідальність: у деяких випадках, особи, які користуються або контролюють роботу систем ШІ, можуть нести відповідальність за їхні дії або наслідки.

Для вирішення цих питань потрібні чіткі правові норми та регулятивні механізми. Розробка стандартів та правил щодо використання

автономних систем ШІ у юридичній практиці може допомогти визначити відповідальність та забезпечити захист прав та інтересів усіх сторін [4].

Розглянемо можливі шляхи вирішення питань, пов'язаних з відповідальністю за дії автономних систем штучного інтелекту (ШІ) у юридичній практиці:

1. Розробка етичних інструкцій та стандартів. Один із можливих шляхів – це розробка етичних інструкцій та стандартів, які б визначали, які принципи повинні керувати використанням ШІ в юридичній практиці. Ці стандарти можуть включати в себе вимоги до прозорості, відповідальності та захисту конфіденційності даних.

2. Визначення юридичної відповідальності. Необхідно також визначити, які суб'єкти можуть нести юридичну відповідальність за дії автономних систем ШІ. Це може включати розробку нових правових норм, які чітко визначають відповідальність розробників, операторів та користувачів таких систем.

3. Розробка алгоритмів пояснення рішень. Для підвищення прозорості та зрозумілості дій систем ШІ можуть розроблятися алгоритми, які пояснюють процеси та рішення, прийняті автономною системою. Це допоможе визначити, які фактори впливають на прийняття рішень та чому вони були прийняті.

4. Створення систем контролю та моніторингу. Необхідно розробити системи контролю та моніторингу за діями автономних систем ШІ, щоб вчасно виявляти можливі помилки чи неправомірні вчинки. Це може включати в себе використання алгоритмів аудиту та звітності.

Таким чином, вирішення питань, пов'язаних з відповідальністю за дії автономних систем штучного інтелекту в юридичній практиці, потребує комплексного підходу, що включає розробку етичних стандартів, визначення юридичної відповідальності, розробку алгоритмів пояснення рішень та створення систем контролю та моніторингу. Тільки такий комплексний підхід дозволить забезпечити ефективне та етичне використання штучного інтелекту у юридичній сфері.

2. Захист конфіденційності даних та прозорість процесів

Використання штучного інтелекту (ШІ) в юридичній практиці нерозривно пов'язане з обробкою великих обсягів конфіденційної інформації. Це створює необхідність вжиття заходів для забезпечення захисту конфіденційності цих даних та забезпечення прозорості в процесах їх обробки.

З урахуванням чутливості інформації, яку обробляють системи ШІ, необхідно вживати ефективні заходи для захисту конфіденційності даних. Це може включати в себе шифрування даних, захист доступу до систем та даних, а також впровадження механізмів моніторингу доступу та аудиту.

Для забезпечення довіри до систем ШІ, необхідно забезпечити прозорість їхніх процесів. Це включає в себе розробку алгоритмів, які пояснюють прийняті рішення, а також механізмів, які дозволяють відслідковувати шляхи обробки даних та вплив на цей процес.

Для забезпечення ефективного захисту конфіденційності даних та прозорості процесів обробки необхідно розробити відповідні правові норми та стандарти. Це може включати в себе законодавчі акти, які визначають вимоги до захисту даних та вимоги до прозорості використання ШІ в юридичній практиці.

Крім того, важливо проводити навчання та освіту з питань захисту конфіденційності даних та прозорості використання ШІ серед фахівців у сфері права та технологій. Це допоможе підвищити рівень усвідомленості щодо цих питань та допоможе у впровадженні ефективних заходів захисту.

Захист конфіденційності даних та прозорість процесів є важливими аспектами використання штучного інтелекту в юридичній практиці. Шляхи вирішення цих питань включають в себе застосування ефективних заходів захисту даних, розробку прозорих процесів обробки інформації, створення відповідних правових норм та стандартів, а також проведення навчання та освіти. Тільки комплексний підхід до цих питань дозволить забезпечити безпечно та етично використання штучного інтелекту у юридичній сфері.

3. Системи штучного інтелекту для надання правової консультації

Використання систем штучного інтелекту (ШІ) для надання правової консультації є одним з перспективних напрямків в сучасній юридичній практиці. Ці системи можуть аналізувати юридичні документи, допомагати у розумінні їх змісту, вирішувати правові питання та надавати клієнтам рекомендації.

Системи ШІ можуть аналізувати різні типи юридичних документів, виявляючи ключові аспекти, терміни, умови та ризики, що допомагає клієнтам та юристам у розумінні документів [3, с. 1124–1156].

Ці системи можуть допомагати вирішувати стандартні правові питання, що можуть виникати у клієнтів, та надавати відповіді на загальні юридичні запитання.

Системи ШІ можуть надавати клієнтам інформацію та рекомендації щодо їхніх прав та обов'язків, визначати оптимальні стратегії дій та навіть допомагати у виборі юридичних послуг.

Системи штучного інтелекту для надання правової консультації мають значний потенціал для полегшення доступу до правової інформації та підвищення ефективності надання юридичних послуг. Важливо враховувати етичні та юридичні аспекти використання таких систем, включаючи захист конфіденційності даних та визначення відповідальності за їхні дії.

Висновки. У даній статті розглянуті етичні та юридичні аспекти використання штучного інтелекту (ШІ) у юридичній практиці. Перш за все, була висвітлена проблема автономності систем ШІ та відповідальності за їхні дії. Це вимагає розробки етичних стандартів та визначення відповідальності за можливі негативні наслідки використання таких систем.

Далі було звернуто увагу на необхідність захисту конфіденційності даних та забезпечення прозорості процесів обробки інформації в системах ШІ. Це важливо для забезпечення довіри користувачів та забезпечення їхніх прав на конфіденційність та прозорість.

Крім того, розглянуто перспективи використання систем ШІ для надання правової консультації. Зазначено, що такі системи можуть бути корисними інструментами для аналізу документів, вирішення стандартних право-

вих питань та надання клієнтам інформації та рекомендацій.

У загальному висновку стверджується, що використання штучного інтелекту у юридичній практиці може сприяти підвищенню доступності та ефективності юридичних послуг. Про-

те це потребує уважної уваги до етичних та юридичних аспектів, включаючи захист даних, відповідальність та прозорість процесів. Тільки з урахуванням цих аспектів можливе безпечне та ефективне використання ШІ у юридичній сфері.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Floridi, L. Artificial Intelligence and Legal Change. *Philosophy & Technology*. 2019. № 32. P. 297–301.
2. Joshua A.T., Horton, L. The Prominent Role of Artificial Intelligence in Law. *Annual Review of Law and Social Science*. 2021. № 17. P. 363–383.
3. O'Brien, J. The Impact of Artificial Intelligence on Legal Practice: Challenges and Opportunities. *Harvard Law Review*. 2023. №136. P. 1124–1156.
4. Tech Companies Agree to Develop Mechanisms for Identifying AI-Generated Works. 2024. URL: <https://harvard-lawreview.org/print/vol-137/voluntary-commitments-from-leading-artificial-intelligence-companies-on-july-21-2023/> (дата звернення: 12.02.2024).